

Okruhy ke státním závěrečným zkouškám – magisterské studium	
Vysoká škola	Technická univerzita v Liberci
Součást vysoké školy	Fakulta přírodovědně-humanitní a pedagogická
Název studijního programu	Speciální pedagogika (navazující magisterský program)
Specializace	Logopedie, Surdopedie
Speciální pedagogika	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Komparativní speciální pedagogika. Modely školských systémů. Kulturní podmíněnost v pojetí postižení. Srovnání konceptů speciální pedagogiky v různých zemích. Komprehenzivní speciální pedagogika. Komplexní služby pro osoby se zdravotním postižením v České republice a v zahraničí. 2. Specifika edukace z hlediska jednotlivých pedií. Specifika realizace inkluzivního vzdělávání z hlediska jednotlivých pedií. Legislativní rámec, možnosti a omezení speciálně pedagogické inkluze. Příprava pedagogů na inkluzivní vzdělávání. 3. Poradenské služby. Poradenství v oblasti vzdělávání, zaměstnávání a sociální oblasti. Problematika sociálního zabezpečení, sociální dávky. Politika zaměstnanosti v České republice, aktuální legislativa týkající se zaměstnavatelů, uchazečů o práci a osob znevýhodněných na trhu práce. 4. Nadaní žáci - legislativa týkající se edukace nadaných žáků, metody práce s nadanými žáky. Projevy chování a učení nadaných dětí s ohledem na jejich věk, jejich identifikace ve školním kolektivu. Spolupráce školy a rodiny v péči o nadané dítě. Informační technologie využívané v procesu vzdělávání žáků nadaných. 5. Specifické poruchy učení (SPU) – definice, symptomatologie a etiologie. Problematika komunikace u jedinců s SPU. Model verbální komunikace a funkce jazyka. SPU v kontextu Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání. Individuální vzdělávací plán jako prostředek individualizace výuky s ohledem na hloubku postižení jedince s SPU. Hodnocení a klasifikace. Otázka slovního hodnocení. Specifika výuky cizích jazyků. Přijímací zkoušky, maturitní zkouška u studentů s SPU. 6. Reedukace a kompenzace specifických poruch učení s hlavním důrazem na dyslexii. Kooperativní metody učitel - žák - vrstevnická skupina se zaměřením na porozumění čteného textu (faktory determinující porozumění, posuzování úrovně, postup při nácviu porozumění, interaktivní výuka podporující zlepšení porozumění, vysuzování, metoda QAR - práce s naučnými texty). 7. Specifické poruchy chování (SPCH) – vymezení pojmů dle mezinárodních klasifikačních systémů (DSM-IV, MKN-10), etiologie, symptomatologie. Diagnostika SPCH s dopadem do pedagogické praxe. Sekundární následky SPCH. Psychosociální aspekty SPCH – kontext rodiny. 8. Vymezení etopedie jako speciálně pedagogického oboru. Problematika motivace ve vztahu k poruchám chování. Psychologické aspekty vývoje osobnosti jedince s poruchou chování a emocí. Problematika hodnot a hodnotové orientace. 9. Klasifikace a typologie poruch chování. Komplexní charakteristika vybraných poruch chování včetně prevence. Šikana a způsoby jejího řešení. Kyberšikana a možnosti její minimalizace. Závislostní chování a možnosti jeho ovlivňování. 10. Systém péče o jedince s poruchami chování. Pedagogicko-psychologické poradny. Střediska výchovné péče. Oddělení sociálně právní ochrany. Screeningové metody u prevence poruch chování. Profesionální pěstounská péče. 11. Vymezení logopedie jako speciálně pedagogického oboru. Narušená komunikační schopnost. Fonologická realizace prvků řeči. Ontogeneze lidské řeči. Patologie vývoje řeči. Řízení fyziologického vývoje řeči. Odchylky ve vývoji a jejich možná příčina. 12. Poruchy komunikačních schopností (dyslálie, koktavost, breptavost). Speciálně pedagogická péče o jedince s narušenou komunikační schopností. Pomůcky a technické prostředky pro osoby s narušenou komunikační schopností. Organizace logopedické péče v ČR. 	

13. Specifika výchovy a vzdělávání jedinců s narušenou komunikační schopností z hlediska věku. Logopedická prevence. Základy logopedické prevence a její zásady. Preventivní programy.
14. Vymezení speciálně pedagogické disciplíny psychopedie. Bio-psycho-sociální přístup k jedinci s mentálním postižením. Klasifikace mentálního postižení. Edukace dětí a žáků s mentálním postižením.
15. Přístup k žákům s mentálním postižením v procesu inkluze. Aktuální školská legislativa v souvislostech se vzděláváním žáků s mentálním postižením. Rámcové vzdělávací programy. Podpůrná opatření realizovaná u dospělých jedinců s mentálním postižením. Celoživotní vzdělávání jedinců s mentálním postižením.
16. Sociální péče o jedince s mentálním postižením (chráněné bydlení, osobní asistence, stacionáře, respitní péče). Společenské organizace a občanská sdružení. Poradenské služby. Sociálně právní pomoc těžce zdravotně postiženým osobám v rámci speciálně pedagogického poradenství. Možnosti uplatnění jedinců s mentálním postižením na trhu práce (podporované zaměstnávání, chráněné dílny).
17. Alternativní a augmentativní komunikace pro jedince s těžkým mentálním postižením (sociální čtení, Globální metoda, nonverbální komunikační prostředky – BLISS systém, Makaton). Legislativa vztahující se k problematice sociální péče o jedince s mentálním postižením. Standardy kvality sociálních služeb.
18. Somatopedie jako speciálně pedagogický obor. Přehled tělesných postižení a chronických onemocnění. Nové trendy ve vzdělávání žáků se somatickým postižením. Zvláštnosti ve vývoji dítěte s tělesným postižením. Speciálně vzdělávací potřeby. Integrace dítěte, žáka, studenta s tělesným postižením do běžného školského systému
19. Diagnostika a edukace jedince s tělesným postižením a zdravotním znevýhodněním s ohledem na školní podmínky. Rámcové vzdělávací programy. IVP, hodnocení a klasifikace. Pedagogický asistent. Ucelená rehabilitace. Léčebné, sociální, pedagogické a pracovní prostředky rehabilitace. Kompenzační pomůcky. Osobní asistent.
20. Surdopedie jako speciálně pedagogický obor. Význam sluchu, fyziologie sluchového aparátu. Patologie sluchové funkce v oblasti periferní a centrální.
21. Symptomatologie sluchových vad (hluchota, ohluchlost, nedoslýchavost) z hlediska české a mezinárodní klasifikace a terminologie. Diagnostika sluchového postižení.
22. Možnosti speciálně pedagogické intervence a podpory rodiny. Raná péče pro rodiny s dětmi se sluchovým postižením. Komplexní systém poradenství. Kompenzační pomůcky. Socializace osob se sluchovým postižením. Neslyšící jako kulturní a jazyková menšina.
23. Tyflopédie jako speciálně pedagogický obor. Fyziologie a patofyziologie zrakové percepce. Typy, druhy a stupně zrakového postižení a jejich etiologie a charakteristika. Speciálně pedagogická diagnostika zrakových funkcí. Možnosti reedukace a kompenzace zraku. Zraková hygiena. Zraková stimulace.
24. Specifika vývoje jedince se zrakovým postižením v jednotlivých vývojových etapách. Psychické zvláštnosti jedinců se zrakovým postižením. Možnosti edukace, integrace a inkluze.

Literatura

- BENDOVÁ, P., JEŘÁBEK, K., RŮŽIČKA, V. *Kompenzační pomůcky pro osoby se specifickými potřebami*. 1. vyd. Olomouc : UP 2006. 104 s. ISBN 8024414368.
- BAZALOVÁ, B. *Vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami v zemích Evropské unie a v dalších vybraných zemích*. Brno : MU, 2006. ISBN 80-210-3971-X.
- BLAŽKOVÁ, R. , MATOUŠKOVÁ, K., VAŇUROVÁ, M., BLAŽEK, M. *Poruchy učení v matematice a možnosti jejich nápravy*. Brno : Paido, 2000. ISBN 80-85931-89-3.
- ČADILOVÁ, V., ŽAMPACHOVÁ, Z. *Strukturované učení*. Praha : Portál, 2008. ISBN 978-80-7367-475-5
- DUNOVSKÝ, J., DYTRYCH, Z., MATĚJČEK, Z. aj. *Týrané, zneužívané a zanedbávané dítě*. 1. vyd. Praha : Grada, 1995. ISBN 80-7169-192-5.
- EDELSBERGER, L. aj. *Defektologický slovník*. 3. vyd. Jinočany : H + H, 2000. ISBN 80-86022-76-5.

- ELLIOTT, J., PLACE, M. *Dítě v nesnázích*. 1. vyd. Havlíčkův Brod : Grada, 2002. ISBN 80-247-0182-0
- HEALEY, J. M. *Leváci a jejich výchova*. 1. vyd. Praha : Portál, 2002. ISBN 80-7178-701-9.
- *Informace MŠMT k zabezpečení vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami s podporou asistence, čj. 14 453/2005-24*
- JANOTOVÁ, N. *Kapitoly o integraci sluchově postižených dětí*. 1. vyd. Praha : Septima, 1996. ISBN 80-85801-81-7.
- JURÁŠKOVÁ, J. *Základy pedagogiky nadaných*. 1. vyd. Praha : IPPP ČR, 2006. 131 s. ISBN 80-86856-19-4.
- KAPRÁLEK, K., BĚLECKÝ, Z. *Jak napsat a používat individuální vzdělávací program*. 1. vyd. Praha : Portál, 2004. ISBN 80-7178-887-2.
- KEBLOVÁ, A. *Integrované vzdělávání dětí se zrakovým postižením*. 2. vyd. Praha : Septima, 1998. ISBN 80-7216-051-6.
- KOLLÁRIKOVÁ, Z., PUPALA, B. *Předškolní a primární pedagogika*. 2. vyd. Praha : Portál, 2010. 455 s. ISBN 978-80-7367-828-9.
- KOLÁŘ, M. *Bolest šikanování*. 2. vyd. Praha : Portál, 2005. 256 s. ISBN 80-7367-014-3.
- KOLÁŘ, M. *Skrytý svět šikanování ve školách*. 2. vyd. Praha : Portál, 2000. ISBN 80-7178-409-5.
- KRAHULCOVÁ, B. *Dyslalie*. 1. vyd. Hradec Králové : Gaudeamus, 2003. ISBN 80-7041-413-8.
- LECHTA, V. *Symptomatické poruchy řeči u dětí*. 2. vyd. Praha : Portál, 2008. 191 s. ISBN 978-80-7367-433-5.
- MATĚJČEK, Z. *Dítě a rodina v psychologickém poradenství*. 1. vyd. Praha : SPN, 1992. ISBN 80-04-25236-2.
- MATĚJČEK, Z. *Dyslexie – specifické poruchy čtení*. 3. vyd. Jinočany : H + H, 1995. ISBN 80-85787-27-X.
- MATĚJČEK, Z. *Osvojení a pěstounská péče*. 1. vyd. Praha : Portál, 2002. ISBN 80-7178-637-3.
- MATĚJČEK, Z. *Pozdní následky psychické deprivace a subdeprivace*. 1. vyd. Praha : Psychiatrické centrum, 1997. ISBN 80-85121-89-1.
- MICHALOVÁ, Z. *Speciální pedagogika I. díl (terminologická vymezení)*. 1. vyd. Liberec : TU v Liberci, 2006. 42 s. ISBN 80-7372-104-0.
- MICHALOVÁ, Z. *Speciální pedagogika II. díl – Úvod do speciálně pedagogických disciplín*. 1. vyd. 85 s. Liberec : TU v Liberci, 2008. ISBN 978-80-7372-376-7
- MICHALOVÁ, Z. *Integrativní speciální pedagogika – pracovní verze*. Liberec : TU v Liberci, 2007.
- MICHALOVÁ, Z. *Sonda do problematiky specifických poruch chování*. 1. vyd. Havlíčkův Brod : Tobiaš, 2007. ISBN 978-80-7311-075-8.
- MICHALOVÁ, Z. *Vybrané kapitoly z problematiky specifických poruch učení*. 1. vyd. Liberec : TU v Liberci, 2008. 128 s. ISBN 978-80-7372-318-7
- KREJČÍŘOVÁ, O. a kol. *Problematika zaměstnávání občanů se zdravotním postižením*. Praha : Rytmus, 2005. ISBN 80-903598-1-7.
- KUBOVÁ, L. *Alternativní komunikace, cesta ke vzdělávání těžce zdravotně postižených dětí*. Praha : Tech-market, 1996.
- KUBOVÁ, L. *Piktogramy – metodická příručka*. Praha : Tech-market, 1997.
- MERTIN, V. *Individuálně vzdělávací program*. Praha : Portál, 1995. ISBN 80-7178-033-4.
- MONATOVÁ, L. *Pojetí speciální pedagogiky z vývojového hlediska*. Brno : Paido, 1996, 1998. ISBN 80-85931-60-5.
- MONATOVÁ, L. *Speciálně pedagogická diagnostika z hlediska vývoje dětí*. Brno : Paido, 2000. ISBN 80-85931-86-9.
- *Národní plán opatření pro snížení negativních důsledků zdravotního postižení*. Sbor zástupců organizací zdravotně postižených ve spolupráci se sekretariátem Vládního výboru pro zdravotně postižené občany. Praha, 1993.
- *Národní plán pro vyrovnání příležitostí pro občany se zdravotním postižením*. Usnesení vlády ČR č. 256 ze dne 14. 4. 1998. Praha: SZOZP.
- NAVRÁTIL, P. *Rómové v české společnosti*. 1. vyd. Praha : Portál, 2003. ISBN 80-7178-741-8.
- OPATŘILOVÁ, D. *Metody práce u jedinců s těžkým postižením a více vadami*. Brno : MU, 2005. ISBN 80-210-3819-5.
- PIKÁLEK, Š. *Výchovná a pracovnoredhabilitační činnost u těžko mentálně postihnutých*. Bratislava : Sapientia, 2004. No ISBN
- PECHOVÁ, J. *Cvičení pro zdraví s balančními míči a dalšími pomůckami*. Praha : Portál, 2000. ISBN 80-7178-448-6.
- PEŠATOVÁ, I. *Vybrané kapitoly ze speciální pedagogiky se zaměřením na oftalmopedii. 1. díl*. 2. upr. vyd. Liberec : TU v Liberci, 2005. ISBN 80-7372-001-9.
- PEŠATOVÁ, I. *Vybrané kapitoly ze speciální pedagogiky se zaměřením na tyflopeditii. 2. díl*. 2. upr. vyd. Liberec : TU v Liberci, 2005. ISBN 80-7372-004-3.
- PEŠATOVÁ, I. *Vybrané kapitoly z etopédie. Klasifikace a diagnostika poruch chování*. 2. upr. vyd. Liberec : TU v Liberci, 2006. 71 s. ISBN 80-7372-087-6

- PEŠATOVÁ, I., TOMICKÁ, V. *Úvod do integrativní speciální pedagogiky*. 1. vyd. Liberec : TU v Liberci, 2007. 115 s. ISBN 978-80-7372-268-5
- PIPEKOVÁ, J. *Terapie ve speciální pedagogické péči*. 2. vyd. Brno : Paido, 2001. ISBN 80-7315-010-7.
- PIPEKOVÁ, J. aj. *Kapitoly ze speciální pedagogiky*. Brno : Paido, 1998. ISBN 80-85931-65-6.
- POKORNÁ, V. *Terapie, diagnostika a náprava specifických poruch učení*. 2. vyd. Praha : Portál, 2000. ISBN 80-7178-151-7.
- PULDA, M. *Integrovaný žák se sluchovým postižením v základní škole*. 1. vyd. Brno : MU, 2000. ISBN 80-210-2481-X.
- PULDA, M. *Včasná sluchově-řečová výchova malých sluchově postižených dětí*. 2. vyd. Brno : MU, 2002. ISBN 80-210-2799-1.
- *Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání*. Praha : VÚP, 2004.
- *Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání s přílohou upravující vzdělávání žáků s lehkým mentálním postižením*. Praha : VÚP, 2005. ISBN 80-87000-02-1.
- *Rehabilitační vzdělávací program pomocné školy*.
- RENOTIÉROVÁ, M., LUDÍKOVÁ, L. *Speciální pedagogika*. 4. vyd. Olomouc : UP Olomouc, 2006. ISBN 80-244-1475-9.
- ŘÍČAN, P. *S Rómy žít budeme - jde o to jak*. 2. vyd. Praha : Portál, 2000. ISBN 80-7178-410-9.
- SMÉKAL, V. *Podpora optimálního rozvoje osobnosti dětí z prostředí minorit*. 1. vyd. Brno : Barrister & Principal, 2003. ISBN 80-85947-82-X.
- *Standardní pravidla pro vyrovnání příležitostí pro osoby se zdravotním postižením*. Praha : Sdružení zdravotně postižených v ČR, 1997.
- STRNADOVÁ, V. *Úvod do surdopedie*. 1. vyd. Liberec : TU v Liberci, 2002. ISBN 80-7083-564-8.
- ŠIŠKOVÁ, T. *Menšiny a migranti v České republice*. 1. vyd. Praha : Portál, 2001. ISBN 80-7178-648-9.
- ŠOTOLOVÁ, E. *Vzdělávání Romů*. 3. vyd., v nakl. Karolinum 1. Praha : Karolinum, 2008. ISBN 978-80-246-1524-0.
- THIERFELDEROVÁ, S., PRAXL, N. *Cvičíme s gymnastickým míčem*. 2. vyd. Praha : Ivo Železný, 2004 122 s. ISBN 80-237-3895-X.
- TOUFAROVÁ, H. *Skotačíme na bublinách (overbally pro děti)*. Brno : vlastním nákladem, 2003.
- VÁGNEROVÁ, M. *Psychologie problémového dítěte předškolního věku*. 1. vyd. Liberec : TU v Liberci, 2000. ISBN 80-7083-369-6.
- VÁGNEROVÁ, M. *Psychologie problémového dítěte školního věku*. 1. vyd. Praha : Karolinum, 1997. ISBN 80-7184-488-8.
- VÁGNEROVÁ, M. *Psychologie problémových dětí a mládeže*. 1. vyd. Liberec : TU v Liberci, 2000. ISBN 80-7083-378-5.
- VÁGNEROVÁ, M. *Psychopatologie pro pomáhající profese*. 4. rozš. a přeprac. vyd. Praha : Portál, 2008. ISBN 978-80-7367-414-4.
- VÁGNEROVÁ, M. *Úvod do vývojové psychopatologie I*. 1. vyd. Liberec : TU v Liberci, 2002. ISBN 80-7083-593-1.
- VÁGNEROVÁ, M. *Úvod do vývojové psychopatologie IV. Poruchy adaptace*. 1. vyd. Liberec : TU v Liberci, 2003. ISBN 80-7083-766-7.
- VÍTKOVÁ, M. *Integrativní speciální pedagogika: integrace školní a sociální*. 2. vyd. Brno : Paido, 2004. ISBN 80-7315-071-9.
- VÍTKOVÁ, M. *Integrativní speciální pedagogika: sborník k projektu "Škola pro všechny"*. Brno : Paido, 1998. ISBN 80-85931-51-6
- VÍTKOVÁ, M. *Podpora vzdělávání dětí a žáků s těžkým zdravotním postižením*. Praha : IPPP ČR, 2001.
- ZELINKOVÁ, O. *Poruchy učení*. 11. vyd. Praha : Portál, 2009. ISBN 978-80-7367-514-1.
- ZVOLSKÝ, P. *Speciální psychiatrie*. 2. vyd. Praha : Karolinum, 1998. ISBN 80-7184-666-X

Zákony, vyhlášky a další předpisy:

- *Vyhláška MŠMT ČR č. 14/2005 Sb. o předškolním vzdělávání*.
- *Vyhláška MŠMT ČR č. 48/2005 Sb. o základním vzdělávání a některých náležitostech plnění povinné školní docházky*.
- *Vyhláška MŠMT ČR č. 72/2005 Sb. o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních. Ze dne 9. 2. 2005*
- *Vyhláška MŠMT ČR č. 73/2005 Sb. o vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí, žáků a studentů mimořádně nadaných ze dne 9. 2. 2005*.
- *Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon) ze dne 24. 9. 2004*.
- *Zákon č. 435/2004 Sb. o zaměstnanosti*.

- *Zákon č. 108/2006 o sociálním zabezpečení.*
- *Zavádění standardů kvality sociálních služeb do praxe. Praha : MPSV ČR, 2002. ISBN 80-86552-45-4.*
- *Zákon č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních a o změně dalších zákonů.*

Logopedie

1. Logopedie – vymezení vědního oboru, předmět logopedie. Vztah logopedie k jiným vědním oborům. Historický vývoj péče o jedince s narušenou komunikační schopností. Osobnosti logopedie. Logoped, kvalifikační i osobnostní předpoklady.
2. Komunikace, komunikační schopnosti, komunikační proces. Význam komunikace v životě člověka. Průběh a realizace komunikačního procesu. Základní pojmy - řeč, jazyk, komunikace, vztah řeči a myšlení, řeč a paměť. Narušení komunikačních schopností – definice, klasifikace.
3. Systém péče o jedince s narušenou komunikační schopností v ČR. Platná legislativa v poskytování logopedické intervence v oblasti školství, zdravotnictví. Logopedická prevence - primární, sekundární, terciární.
4. Fylogeneze a ontogeneze lidské řeči, stadia vývoje dětské řeči – předřečová období a vlastní vývoj řeči. Psychomotorický vývoj dítěte a vývoj řeči. Jazykové roviny v ontogenezi řeči.
5. Fyziologie řízení řeči – centrální nervová soustava, podmínky tvoření řeči, anatomické předpoklady apod.
6. Speciálně pedagogická diagnostika logopedická – cíl, metody, zásady diagnostiky. Model logopedického vyšetření. Diferenciální diagnostika.
7. Pomůcky a přístroje užívané při logopedické intervenci. Zásady a principy logopedické péče, části logopedické intervence - prevence, diagnostika, terapie. Typy a formy logopedické péče - individuální a skupinová logopedická péče.
8. Poruchy vývoje řeči. Formy narušeného vývoje řeči. Možnosti logopedické intervence u jedinců s narušeným vývojem řeči.
9. Dyslalie, dyspraxie, myofunkční poruchy, fonologické poruchy – etiologie, klasifikace, diagnostika, zásady logopedické intervence u dyslalie. Dopad řečového postižení na proces vzdělávání.
10. Dysartrie (vývojová, získaná) – etiologie, klasifikace, symptomatologie, diagnostika a logopedická terapie. Současné terapeutické postupy, využívané v logopedické intervenci u dysartrií. Dopad řečového postižení na proces vzdělávání.
11. Vývojová dysfázie - etiologie, symptomatologie, klasifikace, diagnostika, logopedická terapie u dysfatických dětí. Dopad řečového postižení na proces vzdělávání.
12. Opožděný vývoj řeči - etiologie, symptomatologie, klasifikace, diagnostika, logopedická terapie u dětí s opožděným vývojem řeči. Dopad řečového postižení na proces vzdělávání.
13. Tumultus sermonis – etiologie, symptomatologie, diagnostika, logopedická intervence. Dopad řečového postižení na proces vzdělávání.
14. Balbuties – etiologie, symptomatologie, klasifikace, diagnostika a terapie v rámci komplexní péče o balbutiky. Diferenciální diagnostika. Dopad řečového postižení na proces vzdělávání.
15. Rhinolalie – etiologie, klasifikace, symptomatologie, logopedická diagnostika a terapie. Dopad řečového postižení na proces vzdělávání.
16. Palatolalie – etiologie, symptomatologie, charakteristické rysy palatolalie, logopedická intervence v rámci komplexní péče o palatolaliky.
17. Získané formy narušené komunikační schopnosti – afázie – etiologie, klasifikace, diagnostika a logopedická terapie v rámci komplexní péče o afatiky. Dopad řečového postižení na proces vzdělávání.
18. Poruchy hlasu – etiologie, klasifikace, symptomatologie, diagnostika a terapie. Hlasová hygiena v dětství a u dospělých osob.
19. Symptomatické poruchy řeči, etiologie, péče o jedince se symptomatickými poruchami řeči.

20. Proces edukace žáků s narušenou komunikační schopností. Principy a zásady vzdělávání žáků s narušenou komunikační schopností.
21. Alternativní a augmentativní komunikace – různé komunikační systémy, možnosti využití alternativní a augmentativní komunikace při rozvoji komunikačních schopností osob s různým postižením.
22. Poradenský systém ve školství, speciálně pedagogická centra, pedagogicko- psychologické poradny, střediska rané péče.
23. Integrační proces žáka s narušenou komunikační schopností v procesu vzdělávání. Úkoly a činnost poradenských orgánů. Legislativa.
24. Rodina s dítětem s narušenou komunikační schopností jako partner ve vzdělávacím procesu pedagoga, role občanských sdružení. Možnosti aktivizace dětí s narušenou komunikační schopností.

Literatura

- ALLEN, K. E., MAROTZ, L. R., 2008. *Přehled vývoje dítěte od prenatálního období do 8 let*. 3.vyd. Praha: Portál. ISBN 978-80-7367-421-2.
- BERANOVÁ, Z., 2002. *Učíme se správně mluvit*. 1. vyd. Praha: Grada. ISBN 80-247-0257-6.
- Česká logopedie: vývojové poruchy řeči. 1998. Praha: Makropulos, 1999. ISBN 80-86003-31-0.
- DELL, CARL W., 2004. *Koktavost u dětí školního věku: manuál pro logopedickou intervenci*. Brno: Paido, 2004. ISBN 80-7315-075-1.
- DVOŘÁK, J., 2007. *Logopedický slovník*. 3. vyd. Žďár nad Sázavou: Logopedické centrum. ISBN 978-80-902536-6-7.
- DVOŘÁK, J., 1999. *Slovní patlavost. Verbální dyspraxie*. Žďár nad Sázavou: Edice Logopaedia Clinica.
- *Dyslalie: metodika reedukace*. 1999. Praha: Septima. ISBN 80-7216-100-8.
- EDELSBERGER, L. aj., 2000. *Defektologický slovník*. 3. vyd. Jinočany: H+H. ISBN 80-86022-76-5.
- FRASER, M., 2006. *Svépomocný program při koktavosti*. 2. vyd. Praha: Portál. ISBN 80-7367-183-2.
- HAVLISOVÁ, H. - SUCHÁNKOVÁ, E., 1995. *Dítě s vadnou výslovností na základní škole*. 1. vyd. České Budějovice: JU. ISBN 80-7040-146-X.
- KAVKA, S., 1999. *Fonetika a fonologie*. 3. vyd. Ostrava: Ostravská univerzita. ISBN 80-7042-523-7.
- KITTEL, A., 1999. *Myofunkční terapie*. 1. vyd. Praha: Grada. ISBN 80-7169-619-6.
- KLENKOVÁ, J., 2000. *Kapitoly z logopedie I*. 2. vyd. Brno: Paido. ISBN 80-85931-88-5.
- KLENKOVÁ, J., 1998. *Kapitoly z logopedie II, III*. Brno: Paido. ISBN 80-85931-62-1.
- KLENKOVÁ, J., 2000. *Možnosti stimulace preverbálních a verbálních schopností vývojově postižených dětí*. Brno: Paido. ISBN 80-85931-91-5.
- KRAHULCOVÁ, B., 2003. *Dyslalie*. 1. vyd. Hradec Králové: Gaudeamus. ISBN 80-7041-413-8.
- KRAHULCOVÁ, B., 1996. *Komplexní komunikační systémy těžce sluchově postižených*. Praha: Karolinum.
- KRAHULCOVÁ, B., 2002. *Komunikace sluchově postižených*. 2. vyd. Praha: Karolinum. ISBN 80-246-0329-2.
- KUTÁLKOVÁ, D., 2005 *Logopedická prevence*. 4. vyd. Praha: Portál. ISBN 80-7367-056-9.
- KUTÁLKOVÁ, D., 2002. *Opožděný vývoj řeči: metodika reedukace*. 1. vyd. Praha: Septima. ISBN 80-7216-177-6.
- LECHTA, V., 2008. *Symptomatické poruchy řeči u dětí*. 2. vyd. Praha: Portál. ISBN 978-80-7367-433-5.
- LECHTA, V., 2003. *Diagnostika narušené komunikační schopnosti*. 1. vyd. Praha: Portál. ISBN 80-7178-801-5.
- LECHTA, V. *Terapie narušené komunikační schopnosti*. 1. vyd. Praha: Portál. ISBN 80-7178-961-5.
- LECHTA, V. 1990. *Logopedické repetitório: Teoretické východiská súčasnej logopédie, moderné prístupy k logopedickej starostlivosti a osoby s narušenou komunikačnou schopnosťou*. 1. vyd. Bratislava: SPN. ISBN 80-08-00447-9.
- LECHTA, V., 2001. *Koktavost: integrativní přístup*. 2. rozš. a přeprac. vyd. Praha: Portál. ISBN 978-80-7367-643-8.
- MIKULAJOVÁ, M., RAFAJDUSOVÁ, I., 1993. *Vývinová dysfázia - špecificky narušený vývin reči*. Bratislava: Dialog.
- ONHESORG, K., 1985. *Fonetika pro logopedy*. 2. vyd. Praha: Univerzita Karlova.
- ONHESORG, K., 1991. *Naše dítě se učí mluvit*. 3. vyd. Praha : SPN. ISBN 80-04-25233-8.
- PEUTELSCHMIEDOVÁ, A., 1994. *Čtení o koktavosti*. 1. vyd. Praha : Portál. ISBN 80-7178-003-0.
- SOVÁK, M., 1987. *Logopedie – metodika a didaktika*. 2. upr. vyd. Praha : SPN.
- SVOBODOVÁ, K., 1997. *Logopedická péče o děti s kochleárním implantátem*. 1. vyd. Praha : Septima. ISBN

80-7216-002-8.

- ŠKODOVÁ, E., 2007. *Klinická logopedie*. 2. aktualiz. vyd. Praha : Portál. ISBN 978-80-7367-340-6.
- TEUSEN, G., GOZE-HÄNEL, I., 2003. *Prenatální komunikace*. 1. vyd. Praha : Portál. ISBN 80-7178-753-1
- TOMICKÁ, V., 2004. *Orientační logopedické vyšetření*. 1. vyd. Liberec : TU v Liberci. ISBN 80-7083-806-6.
- TOMICKÁ, V., 2002. *Vybrané kapitoly z logopedie. Metodika a reedukace specifických asimilací*. 2. vyd. Liberec : TU v Liberci. ISBN 80-7083-658-X.
- TOMICKÁ, V., 2000. *Vybrané kapitoly z logopedie: metodika a cvičné texty k odstraňování sykavkových asimilací*. 1. vyd. Liberec : TU v Liberci. ISBN 80-7083-380-7.
- TROJAN, S. a kol., 2005. *Fyziologie a léčebná rehabilitace motoriky člověka*. 3. přeprac. a dopl. vyd. Praha : Grada. ISBN 80-247-1296-2.
- VATERA, W., BOUDZIO, M., 1996. *Od prvního hlasu k prvním slovům*. Praha : Tech-Market. ISBN 80-902134-0-5.
- VOHRADNÍK, M., 2001. *Poruchy řečové komunikace u velofaryngeální insuficience*. Dolní Břežany : Scriptorium. ISBN 80-86197-24-7.
- VOJTA, V., 1993. *Mozkové hybné poruchy v kojeneckém věku. Včasná diagnóza a terapie*. 1. vyd. Praha : Grada. ISBN 80-85424-98-3.
- VOJTA, V. PETERS, A., 1995. *Vojtův princip. Svalové souhry v reflexní lokomoci a motorická ontogeneze*. 1. vyd. Praha : Grada. ISBN 80-7169-004-X.
- VÁGNEROVÁ, M., 2000. *Vývojová psychologie: dětství, dospělost, stáří*. 1. vyd. Praha : Portál. ISBN 80-7178-308-0.
- VYŠTEJN, J., 1991. *Vady výslovnosti*. 1. vyd. Praha : SPN. ISBN 80-04-24504-8.

Surdopedie

1. Surdopedie jako vědní obor, mezioborové vztahy, předmět, cíle, úkoly. Speciálně-pedagogické a didaktické zásady v surdopedické praxi. Osobnost surdopeda, kvalifikační i osobnostní předpoklady.
2. Historický pohled na vývoj oboru. Vývoj institucí, ústavů a škol pro sluchově postižené v českých zemích a ve světě. Významné osobnosti v oboru surdopedie.
3. Anatomie sluchového aparátu. Zvuk a fyziologie slyšení. Význam sluchu.
4. Klasifikace sluchových vad dle různých kritérií, jejich využití, rizika a výhody.
5. Komunikace a řeč sluchově postižených osob, specifika komunikačního procesu osob se sluchovým postižením, specifické zvláštnosti osobnosti prelingválně neslyšícího jedince. Specifika v řeči sluchově postižených.
6. Ontogeneze řeči u dětí v závislosti na stupni sluchového postižení a období, kdy vada vznikla. Deskripce vývoje a dynamiky řečových a komunikačních dovedností dle jazykových rovin.
7. Diagnostika sluchových vad, sluchové zkoušky (objektivní, subjektivní), audiologie.
8. Presbyakuzie - symptomatologie, diferenciální diagnostika, prognóza. Problematika tinnitu - symptomatologie, diagnostika, diferenciální diagnostika, terapie, prognóza.
9. Prevence sluchových vad a defektivit, hygiena sluchu.
10. Sluchová vada a další kombinovaná postižení – hluchoslepota. Příčiny, projevy, specifika edukace osob s hluchoslepotou, kompenzační pomůcky a komunikační systémy.
11. Sluchová protetika, sluchadla individuální protetiky, kompenzační pomůcky, typy sluchadel.
12. Kochleární implantát (CI) - podstata CI, princip fungování CI, rehabilitace po implantaci. Jednostranná, oboustranná implantace.
13. Vizuálně motorické komunikační systémy - znakový jazyk, znakovaná čeština. Využití tlumočení znakového jazyka, etický kodex tlumočnicka znakového jazyka.
14. Odezírání - vymezení pojmu, typy odezírání, nácvik odezírání. Orální metoda a pomocné systémy - prstová abeceda, fonemické posunky. Totální komunikace.
15. Raná intervence u dětí se sluchovým postižením, věková kategorie 0-3 roky, význam, principy, metody práce.
16. Logopedická péče u sluchově postižených - metody práce, forma práce, cíle, principy, pomůcky, počítačové programy.

17. Možnosti integrace dětí se sluchovým postižením, speciálně pedagogické postupy a metody. Český jazyk ve vzdělávání neslyšících, psaná podoba jazyka – psaná čeština, problematika čtení a výchova ke čtenářství, vzdělávání v odborných předmětech (zeměpis, fyzika, chemie). Význam inkluzivního vzdělávání ve školním věku.
18. Reedukace řeči u sluchově postižených se zaměřením na artikulaci, orální komunikace, tvorbu a vyvozování hlásek. Sluchová výchova a složky sluchové výchovy.
19. Edukace osob se sluchovým postižením. Školy pro sluchově postižené. Profesionální orientace (kariérové poradenství) pro osoby se sluchovým postižením. Vzdělávací programy z hlediska komunikační strategie – vzdělávací programy orální, bilingvní, s totální komunikací.
20. Kurzy a zaměstnávání sluchově postižených osob, funkční gramotnost a český jazyk u neslyšících a její vliv na zaměstnávání neslyšících. Komprehenzivní surdorehabilitace.
21. Organizace a sdružení sluchově postižených osob a jejich rodin – typy organizací, zaměření a jejich význam, především ASNEP, FRPSP, APPN, ČKTZJ, aj. Aktuální legislativa v péči o osoby se sluchovým postižením.
22. Socializace osob se sluchovým postižením, volnočasové aktivity dětí a dospělých se sluchovým postižením.
23. Kultura Neslyšících, kulturní a jazyková menšina. Umění u osob se sluchovým postižením, pantomima a její využití u neslyšících.
24. Rodina s dítětem/členem se sluchovým postižením - fáze přijetí dítěte s postižením, specifika a problematika komunikace rodiny, ekonomické a výchovné problémy rodin.

Literatura

- BYTEŠNÍKOVÁ, I., HORÁKOVÁ, R., KLENKOVÁ, J. *Logopedie a surdopedie*. Texty k distančnímu vzdělávání. Brno: Paido, 2007. ISBN 978-80-7315-136-2.
- CARDINAUX, V., CARDINAUX, H., LÖWE, A. *Ujměte se mě. Výchova hluchoslepých dětí*. Praha: Scientia, 1999.
- DAŇOVÁ, M. *Metodika úpravy textů: pro znevýhodněné čtenáře*. Praha: Česká komora tlumočnicků znakového jazyka, c2008.
- HERDOVÁ, S. *Vyšetřování sluchu u dětí*. *Pediatric pro praxi*, 2004/4. Dostupné na World Wide Web: <www.solen.cz>
- HOLMANOVÁ, J. *Raná péče o dítě se sluchovým postižením*. Praha: Septima, 2002.
- HORÁKOVÁ, R. *Úvod do surdopedie*. In Pipeková, J. (ed.) *Kapitoly ze speciální pedagogiky*. Brno: MU, 2006, s. 127-143.
- HOUDKOVÁ, Z. *Sluchové postižení u dětí - komplexní péče*. Praha: Triton, 2005.
- HRUBÝ, J. *Velký ilustrovaný průvodce neslyšících a nedoslýchavých po jejich vlastním osudu. 1. a 2. díl*. Praha: Septima, 1997, 1998.
- HRUBÝ, J., BAREŠOVÁ. *Didaktické a technické pomůcky pro sluchově postižené v MŠ a ZŠ*. Praha: Septima, 1999
- JAMBOŘOVÁ, E. *Vizuální komunikace (DVD)*. Praha: Česká komora tlumočnicků znakového jazyka, 2008.
- JANOTOVÁ, N., SVOBODOVÁ, K. *Integrace sluchově postiženého dítěte v mateřské a základní škole*. Praha: Septima, 1998.
- JANOTOVÁ, N. *Reedukace sluchu u sluchově postižených dětí předškolního věku*. Praha: Septima, 1996
- JANOTOVÁ, N. *Odezírání u sluchově postižených*. Praha: Septima, 1999
- JANOTOVÁ, N., ŘEHÁKOVÁ, K. *Surdopedie. Komunikace sluchově postižených*. Praha: SPN, 1990.
- KOMORNÁ, M. *Systém vzdělávání osob se sluchovým postižením*. Praha: Česká komora tlumočnicků znakového jazyka, 2008.
- KOSINOVÁ, B. *Neslyšící jako jazyková a kulturní menšina – kultura neslyšících*. Praha: Česká komora tlumočnicků znakového jazyka, c2008.
- KOWALIK, S., BAŇKA, A. (2000): *Perspektivy rehabilitace hluchoslepých*. Praha: Wagner Press.
- KURKOVÁ, P. *Vzdělávání žáků se sluchovým postižením z hlediska vedení ke zdravému životnímu stylu*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2010.
- KVĚTOŇOVÁ-ŠVECOVÁ, L. *Vysokoškolské studium se zajištěním speciálně pedagogických potřeb*. Brno: Paido, 2007.
- LANGER, J., SOURALOVÁ, E. *Surdopedie – Andragogika*. Olomouc: Univerzita Palackého, 2006. ISBN 80-244-1206-3
- LANGER, J., PTÁČEK, V., DVOŘÁK, K. *Znaková zásoba českého znakového jazyka k rozšiřujícímu studiu*

surdopedie se zaměřením na znakový jazyk. Olomouc: UP PdF, 2004. ISBN 80-244-0846-5

- LUDÍKOVÁ, L. *Vzdělávání hluchoslepých I*. Praha: Scientia, 2000. LUDÍKOVÁ, L. *Edukace hluchoslepého dítěte raného věku*. Olomouc: Univerzita Palackého, 2001.
- LUDÍKOVÁ, L. *Vzdělávání hluchoslepých III*. Praha: Scientia, 2001.
- MACUROVÁ, A. *Čeština pro neslyšící (elektronický zdroj)*. Praha: Federace rodičů a přátel sluchově postižených, 2007.
- MRÁZKOVÁ, E. MRÁZEK, J., LINDOVSKÁ, M. *Základy audiologie a objektivní audiometrie*. Ostrava: Ostravská univerzita v Ostravě, Zdravotně sociální fakulta, 2006.
- NEUBAUER, K. *Úvod do logopedie sluchově postižených*. Hradec Králové: Gaudeamus, 2009.
- NOVÁK, A. *Foniatrie a pedaudiologie I. Poruchy komunikačního procesu způsobené sluchovými vadami*. Praha: 1994.
- NOVOTNÁ, P. *Deaf Art - Výtvarné umění v kultuře Neslyšících*. Brno: Masarykova univerzita, 2008. ISBN 978-80-210-4776-1
- PANSKÁ, S. *Pohybové hry pro děti se sluchovým postižením*. Olomouc: Univerzita Palackého, 2005.
- PAVLOVIČOVÁ, I. *Divadlo Neslyšících a nové cesty*. Brno: DIFA JAMU, 2002
- POTMĚŠIL, M. *Úvodní stati k výchově a vzdělávání sluchově postižených*. Praha: Fortuna, 1999.
- POTMĚŠIL, M. *Sluchové postižení a sebereflexe*. Praha: Karolinum, 2007.
- POTMĚŠIL, M. *Projektování v surdopedii*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2007.
- POTMĚŠIL, M. *Všeobecný slovník českého znakového jazyka A-N*. Praha: Fortuna, 2002.
- POTMĚŠIL, M. *Všeobecný slovník českého znakového jazyka O-Ž*. Praha: Fortuna, 2004.
- POTMĚŠIL, M. *Prstová abeceda*. Praha: FRPSP, 1992.
- PTÁČEK, A. *Humor neslyšících (videozáznam)*. Praha: Česká komora tlumočnicků znakového jazyka, 2008.
- PTÁČEK, V., KOTVOVÁ, M. *Slovník znakové řeči*. Praha: PedF UK, 1998.
- PULPÁNOVÁ, L. *Dívej se, povídám,...*(Texty od Neslyšících, pro Neslyšící, o Neslyšících. Praha: ČUN, 2006
- PŘINOSILOVÁ, D. *Diagnostika ve speciální pedagogice*. Texty k distančnímu vzdělávání. Brno: Paido, 2007. ISBN 978-80-7315-142-3.
- PUSTOVÁ, Z. *Psychomotorický vývoj sluchově postižených dětí v předškolním věku*. Praha: Septima, 1997
- SEIFERTOVÁ, J. *Spolupráce praktických dětských lékařů a specialistů v oboru chorob ušních, nosních a krčních*. Pediatrie pro praxi, 2001/2. Dostupné na World Wide Web: <www.solen.cz>
- PULDA, M. *Včasná sluchově-řečová výchova malých sluchově postižených dětí*. Brno: Masarykova univerzita, 2002. ISBN 80-210-2799-1
- ROUČKOVÁ, J. *Cvičení a hry pro děti se sluchovým postižením*. Praha: Portál, 2006.
- RŮŽIČKOVÁ, M. *Učíme se českou znakovou řeč*. Praha: Septima, 2000
- RŮŽIČKOVÁ, M. *Znakování pro každý den*. Praha, Septima, 2001
- SKÁLOVÁ, T. *Uvedení do problematiky sluchového postižení*. Hradec Králové: Gaudeamus, 2011.
- SOBOTKOVÁ, A. *Včasná diagnostika a pedagogická intervence u dětí se sluchovým postižením jako úkol SPC*, In VÍTKOVÁ, M.: *Otázky speciálně pedagogického poradenství*, Brno, MSD, 2003.
- SOURALOVÁ, E. *Vzdělávání hluchoslepých II*. Praha: Scientia, 2000.
- SOURALOVÁ, E., LANGER, J. HORÁKOVÁ R., RÁDLOVÁ, E., STRNADOVÁ, V. *Hluchota a jazyková komunikace*. Praha: FF UK, 1998.
- STRNADOVÁ, V. *Hluchota a jazyková komunikace*. Praha: FF UK, 1998
- STRNADOVÁ, V. *Úvod do surdopedie*. 1. vyd. Liberec: TU v Liberci, 2002. 63 s. ISBN 80-7083-564-8.
- ŠÁNDOROVÁ, Z. *Vybrané kapitoly z komprehenzivní surdopedie*. Hradec Králové: Gaudeamus, 2003.
- ŠARÁTKOVÁ, A. *Taktilní znakový jazyk pro hluchoslepé, základní zásoba znaků*. Výukový ŠEDIVA, Z. *Psychologie sluchově postižených ve školní praxi*. Praha: Septima, 2006.
- ŠLAPÁK, I., FLORIÁNOVÁ, P. *Kapitoly z otorhinolaryngologie a foniatrie*. Brno: Paido, 1999.
- ŠMOLÍK, P. *Rekondiční cvičení: instruktážní filmy pro workshopy výchovné dramatiky neslyšících*. Brno: Ateliér výchovné dramatiky pro neslyšící, DIFA JAMU, 2007.
- ŠTĚRBOVÁ, D. a kol. (2005): *Hluchoslepota, lidé s ní a kolem ní*. Olomouc: Univerzita Palackého.
- VANĚČKOVÁ, V. *Výchova řeči sluchově postižených dětí*. Praha: Septima, 1996
- VANĚČKOVÁ, V. *Příprava na čtení sluchově postižených dětí v předškolním věku*. Praha: Septima, 1996
- VYORÁLKOVÁ, E. *Verše pro dvě ruce (videozáznam)*. Ostrava: Centrum vizualizace a interaktivity vzdělávání, c2007.
- VOJTECHOVSKÝ, R. *Úvod do kultúry a světa Nepočujúcich*. Bratislava: Myslím – centrum kultúry Nepočujúcich, 2011.